

Huvudmannen för Carlssons skola

Rektorn vid Carlssons skola

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Carlssons skola
i Stockholms kommun

Tillsyn i Carlssons skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Stockholms kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Carlssons skola besöktes av Skolinspektionen den 23 april 2013.

Fakta om skolan

Carlssons skola är en fristående skola som ligger i stadsdelen Östermalm i Stockholms kommun. Skolans huvudman är styrelsen för föreningen Carlssons skola. Skolan har elever i förskoleklass, grundskolan årskurs 1-9 samt fritidshem i samma lokaler. Skolan har 650 elever. Carlssons skola leds av en rektor. Som ledningsstöd finns två s.k. skolledare och en ekonomichef. Dessa utgör skolans styrgrupp. Arbetslagen är organiserade årskursvis och består, beroende på årskurser, av förskollärare, lärare, fritidspedagog och elevassistenter.

Enligt den nationella uppföljningsstatistiken (SIRIS) nådde 75 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik för årskurs 3 läsåret 2011/2012. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till 72 procent. I ämnesprovet för svenska uppnådde 100 procent av eleverna i årskurs 3 kravnivån på samtliga delprov samma läsår. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till drygt 74 procent. Enligt skolans sammanställning uppnådde mellan 85 och 100 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven i matematik, svenska, samhällsorienterade ämnen samt naturorienterade ämnen.

Enligt SIRIS nådde läsåret 2011/2012 nästintill 100 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån på samtliga delprov i det nationella ämnesprovet i matematik. Resultatet ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till knappt 79 procent. I ämnesprovet i engelska uppnådde samma läsår 100 procent av eleverna i årskurs 6 kravnivån i samtliga delprov. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till knappt 87 procent. Vad gäller ämnesprovet i svenska uppnådde knappt 80 procent av eleverna kravnivån på samtliga delprov. Detta resultat ligger under motsvarande resultat för riket som uppgick till drygt 82 procent. Enligt rektorns uppgifter i verksamhetsredogörelsen uppnådde 100 procent av eleverna kunskapskraven i samtliga ämnen, med undantag för ämnena matematik, engelska och svenska där 99 procent av eleverna kunskapskraven år 2012.

Vad gäller eleverna i årskurs 9 uppnådde enligt SIRIS drygt 98 procent av eleverna målen i samtliga ämnen läsåret 2011/2012. Detta resultat ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till drygt 77 procent. Elevernas genomsnittliga meritvärde uppgick samma läsår till knappt 278 poäng vilket ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till drygt 211 poäng.

Andelen elever behöriga till gymnasieskolans samtliga program uppgick läsåret 2011/2012 till 100 procent.

Vad gäller relationen mellan resultat på nationella ämnesprov jämfört med slutbetyg i årskurs 9 fick knappt 81 procent av eleverna läsåret 2011/2012 samma slutbetyg jämfört med provbetyg i ämnet engelska, vilket kan jämföras med ett genomsnitt i riket där drygt 86 procent av eleverna fick samma slutbetyg som provbetyg. I matematik fick knappt 85 procent av eleverna samma slutbetyg som provbetyg vilket kan jämföras med genomsnittet i riket som var knappt 74 procent. I svenska fick drygt 43 procent av eleverna ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget, vilket kan jämföras med ett genomsnitt i riket där knappt 15 procent av eleverna fick högre slutbetyg än provbetyg.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att Carlssons skola på de flesta områden uppfyller författningarnas krav och ger eleverna möjligheter att nå kunskapskraven.

Kunskapsresultaten på skolan är goda och elevernas resultat i årskurserna 3 och 6 låg, med något enstaka undantag, över motsvarande resultat i riket läsåret 2011/2012. Vad gäller eleverna i årskurs 9 uppnådde enligt SIRIS drygt 98 procent av eleverna målen i samtliga ämnen läsåret 2011/2012. Detta resultat ligger betydligt över motsvarande resultat för riket. Elevernas genomsnittliga meritvärde uppgick samma läsår till knappt 278 poäng vilket ligger över motsvarande resultat för riket som uppgick till drygt 211 poäng. Enligt rektorn beror skolans goda kunskapsresultat på dess engagerade elever, föräldrar och lärare. Rektorn uppger vidare att de i skolan i ett tidigt skede kartlägger alla elevers kunskaper och identifierar eventuella svårigheter i tid så att stöd sätts in till de elever som behöver.

Skolan har en tydlig lednings- och organisationsstruktur. Dock visar tillsynen att skolans kvalitetsarbete behöver förbättras eftersom det under flera år förekommit omfattande skillnader i elevernas provbetyg och slutbetyg i det nationella ämnesprovet i svenska i årskurs 9, utan att dessa skillnader följts upp, analyserats eller dokumenterats av rektorn. Rektorn uppger att skolan det innevarande läsåret har omorganiserat systemet för bedömning och betygssättning,

vilket enligt rektorn medför att flera lärare bedömer varje elevs resultat i de nationella ämnesproven och att betygen kvalitetssäkras i högre grad.

Tillsynen visar att skolans och fritidshemmets arbete inom området trygghet behöver förbättras då det finns vissa brister i skolans och fritidshemmets plan mot kränkande behandling. Skolan behöver också se till att samtliga lärare som undervisar skolans elever är anställda av skolans huvudman i enlighet med skollagen. Det har i tillsynen framkommit att det i skolan förekommer avgifter som för vissa elever kan medföra kostnader som inte kan anses vara obetydliga.

Skolan har ändamålsenliga lokaler och gott om material för undervisningen.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Huvudmannen för Carlssons skola att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 19 augusti 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet, studiero och en god miljö

Bedömning

Carlssons skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Se till att det för varje verksamhet i skolan finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas.

Motivering

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Enligt Skolinspektionens praxis krävs att behovet för de åtgärder som avses vidtas är klarlagda genom en kartläggning. Enligt Skolinspektionen måste det tydligt framgå av planen mot kränkande behandling att den även avser förskoleklassens och fritidshemmets verksamheter. Enligt Skolinspektionen är det nödvändigt att planen utgår från varje verksamhets specifika behov, det behöver därför klargöras vilka åtgärder som

avser specifikt förskoleklassen och fritidshemmet. De förebyggande åtgärder och insatser som genomförs i dessa verksamheter ska tas in i planen.

Skolinspektionen har tagit del av Carlssons skolas likabehandlingsplan tillika plan mot kränkande behandling. Skolan har inte någon särskild plan mot kränkande behandling för förskoleklassen eller fritidshemmet. Av den plan som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte om fritidshemmets och förskoleklassens verksamheter är inkluderade. Rektorn uppger i intervjun att de i skolan har en helhetssyn på förskoleklass, skolan och fritidshemmet och att de ses som en enda verksamhet.

I planen anges att en utvärdering görs bland elever, föräldrar och personal avseende trivsel och trygghet på skolan. De åtgärder och insatser mot kränkande behandling som beskrivs är dock generella och det framgår inte om de anknyter till utvärderingens resultat. I planen framgår inte heller hur föregående års åtgärder genomförts. Rektorn har i samband med faktakontrollen uppgett att de utvärderingar och föreslagna åtgärder som skolans anti-mobbinggrupp varje år gör kommer att integreras i planen mot kränkande behandling fortsättningsvis.

Tillsynen visar att det finns brister i Carlssons skolas plan mot kränkande behandling. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att vidta åtgärder för att rätta till bristerna.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Carlssons skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Se till att rektorn ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som dokumenteras och som består av uppföljning och utveckling av betygsättningen.

Motivering

Enligt skollagen är det rektorns ansvar att se till att det på skolenhetsnivå bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Systematiskt och kontinuerligt innebär att arbetet ska bedrivas strukturerat och

uthålligt med fokus på en långsiktig utveckling. Utgångspunkten är alltid densamma, att identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse i förhållande till de nationella målen. Enligt Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) bör rektorn se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingsinsatser, skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete, samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Av Skolverkets nationella statistik framgår att drygt 43 procent av eleverna i årskurs 9 läsåret 2011/2012 fick ett högre slutbetyg jämfört med provbetyget i det nationella ämnesprovet i svenska, vilket kan jämföras med ett genomsnitt i riket där knappt 15 procent av eleverna fick högre slutbetyg än provbetyg. Skolverkets nationella statistik visar att det finns återkommande skillnader i relationen mellan elevernas resultat på det nationella provet i svenska i årskurs 9 och i elevernas slutbetyg. Läsåret 2009/2010 fick enligt Skolverkets statistik 34 procent av eleverna ett högre slutbetyg jämfört med provbetyg i det nationella ämnesprovet i svenska och läsåret 2010/2011 fick 40 procent av eleverna i årskurs 9 ett högre slutbetyg jämfört med provbetyg i ämnet svenska. Enligt rektorn har nämnda skillnader i resultat uppmärksammats av skolledningen utan att någon orsak till resultaten identifierats. Någon systematisk analys av orsakerna till eventuella avvikelser på skol- eller gruppnivå görs inte. Skillnaderna mellan provresultaten och slutbetygen dokumenteras eller analyseras inte och följs inte heller upp av rektorn. Därmed saknas möjligheter att få syn på tids- eller skolspecifika faktorer som kan påverka likvärdigheten i betygssättningen. Rektorn uppger att skolan det innevarande läsåret har omorganiserat systemet för bedömning och betygssättning, vilket enligt rektorn medför att flera lärare bedömer varje elevs resultat i de nationella ämnesproven och att betygen kvalitetssäkras i högre grad. Rektorn har vidare i samband med faktakontrollen gett in skolans handlingsplan för nationella prov som upprättats under hösten 2012. I planen anges hur skolan ska arbeta kring sambedömning av resultaten i de nationella proven. Vidare har rektorn gett in dokument som ska ligga till grund för lärarnas arbete med de nationella proven under våren 2013. Enligt rektorn kommer lärarna under maj månad 2013 under ämneskonferenser, innan betygssättningen, att jämföra resultaten från nationella prov med de avsedda betygen.

Sammanfattningsvis visar utredningen att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 4, 6 och 7 §§ skollagen

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning

Carlssons skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

- Se till att utbildningen avgiftsfri med undantag för enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad för eleverna eller kostnader i samband med skolresor och liknande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavare på frivillig väg.

Motivering

Rätten till en likvärdig utbildning av hög kvalitet får aldrig vara beroende av en enskild persons ekonomiska förutsättningar. Utgångspunkten i skollagen är därför att utbildningen i förskoleklassen och grundskolan ska vara avgiftsfri. Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna. Med obetydlig kostnad menas enligt förarbetet till skollagen främst kostnader för en färdbiljett med allmänna kommunikationsmedel, en mindre entréavgift till ett museum eller liknande. Enligt förarbetet måste utgångspunkten vara att finansieringen av skolresor ska ske genom kommunala medel eller att elever helt frivilligt samlar in pengar till kostnaden om resan innebär mer än en obetydlig kostnad. Det är inte förbjudet att låta kostnader för skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av vårdnadshavare på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever, oavsett om en elevs vårdnadshavare väljer att bidra eller inte. Enligt förarbetet är det med hänsyn härtill inte godtagbart att skolan erbjuder en kostnadsfri alternativ verksamhet för de elever vars vårdnadshavare inte vill betala dessa aktiviteter (prop. 2009/10:165 s. 374-375).

I den till Skolinspektionen ingivna verksamhetsredogörelsen anger rektorn att skolan anordnar en årlig skidresa till Romme för elever i årkurs 6-9. Enligt verksamhetsredogörelsen tillhandahåller skolan buss och skidanläggningen. Föräldrar får stå kostnaden för liftkort, lunch och eventuell skidhyra. Alternativa aktiviteter i närområdet erbjuds för elever som inte önskar delta. Skolledningen uppger under intervju att kostnaderna för skidresan uppgår till 340 kronor för det fall en elev behöver hyra skidutrustning. Skolinspektionen bedömer att den totala kostnaden för skidresan inte kan betraktas som en obetydlig kostnad för de elever som inte har egen utrustning. Att skidresan är ett frivilligt alternativ är inte ett godtagbart skäl. Rektorn har i samband med faktakontrollen uppgett att skolan i fortsättningen kommer att subventionera resan eller hitta ett närmare alternativ.

Tillsynen visar att utbildningen inte är avgiftsfri då det förekommer enstaka inslag som kan medföra kostnader som inte kan anses vara obetydliga för eleverna. Skolan uppfyller därmed inte författningarnas krav om erbjudande av en avgiftsfri utbildning. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 10-11 §§ skollagen

Huvudmannaskap och godkännande

Bedömning

Carlssons skola måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Huvudmannaskap och godkännande.

- Se till att samtliga lärare som undervisar skolans elever är anställda av huvudmannen.

Motivering

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för grundskola. Godkännande ska lämnas om den enskilde har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen. Enligt skollagen får enskilda huvudmän med bibehållet huvudmannaskap sluta avtal med en enskild eller juridisk person om att utföra uppgifter inom utbildning eller annan verksamhet i enlighet med skollagens bestämmelser. Av skollagen framgår att uppgifter som är hänförliga till undervisningen inte får överlämnas på entreprenad inom grundskolan. Inom grundskolan får en enskild huvudman överlämna uppgifter som avser modersmålsundervisning på entreprenad.

Huvudmannen för Carlssons skola har ett godkännande som huvudman för utbildningen vid skolan. Detta innebär att huvudmannen själv ska bedriva utbildningen och därmed undervisningen. I verksamhetsredogörelsen anges att eleverna i årskurs 8 erbjuds att läsa kinesiska (mandarin) inom ramen för elevens individuella språkval. I intervjun med rektor framkommer att skolan saknar lärare som undervisar elever i mandarin. Av ingivet avtal framgår att skolan köper in lärartjänster avseende bland annat moderna språk av en kommunal huvudman. Rektorn bekräftar i intervju att skolan köper in lärartjänsten avseende språkvalet mandarin. Läraren som undervisar eleverna i mandarin är således inte anställd av föreningen för Carlssons skola som är huvudman för skolan utan av en kommunal huvudman.

Utredningen visar att huvudmannen för Carlssons skola inte följer föreskrifterna för utbildningen då undervisningen inom ramen för elevens individuella språkval överlämnats till en annan huvudman på ett sätt som inte är förenlig med bestämmelserna i skollagen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Föfattning

2 kap. 5 §, 23 kap. 1 och 3 §§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Parisa Maleki.

På Skolinspektionens vägnar

Anna Rydin
Enhetschef

Parisa Maleki
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).